

ATTENTION DETENTION

Situationen för hbtq-ungdomar i
Migrationsverkets förvar

ATTENTION DETENTION

**Situationen för hbtq-ungdomar i
Migrationsverkets förvar**

**Av
Alexandra Politidis Palm
RFSL Ungdom**

Titel: Attention Detention - situationen för hbtq-ungdomar på
Migrationsverkets förvar

Författare: Alexandra Politidis Palm

Grafisk form: Tine Alavi

ISBN: 978-91-982213-4-3

© RFSL Ungdom

Stort tack till...

Stenbecks stiftelse för er finansiering av Attention:Detention, för att ni trodde på vår idé och ert stöd under arbetets gång.

Göran Jonsson och Stine Thorlak från Migrationsverket för att ni ställde upp för intervju och därmed ge insikt i Migrationsverkets arbete kring hbtq och förvar.

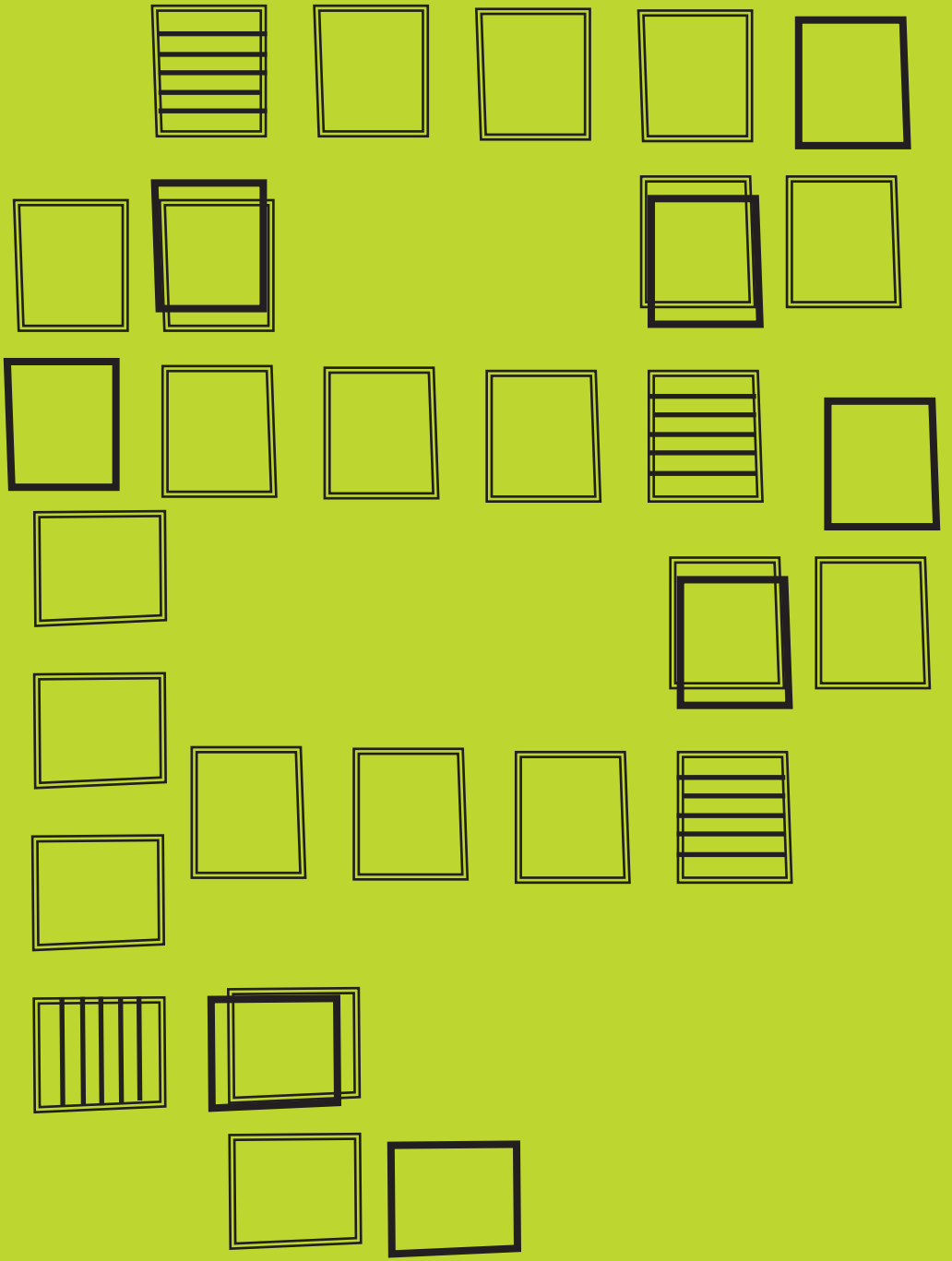
Avslutningsvis vill vi tacka våra tre medlemmar som modigt har berättat om deras upplevelser på förvaret och kommit med förslag på hur Migrationsverket kan förbättra sitt arbete.

Innehållsförteckning

Hbtq? Hbtqi?	7
Förord från förbundsstyrelsen	9
Förord	10
Om rapporten	12
Q & A	14

Hur är situationen för hbtq-ungdomar på Migrationsverkets förvar?	17
Trygghet och säkerhet	19
Newcomers Youths erfarenheter	19
Röster från våra medlemmar	20
Vad säger Migrationsverket?	22
Bemötande	26
Newcomers Youths erfarenheter	26
Röster från våra medlemmar	28
Vad säger Migrationsverket?	30
Slutsatser	32
En myndighet i ständig förändring	32
Samverkan och gemensamma rutiner	33
Utbildning för personal	34
Specifika avdelningar för hbtq-personer	34
Rekommendationer till Migrationsverket	37
Infomaterial	38

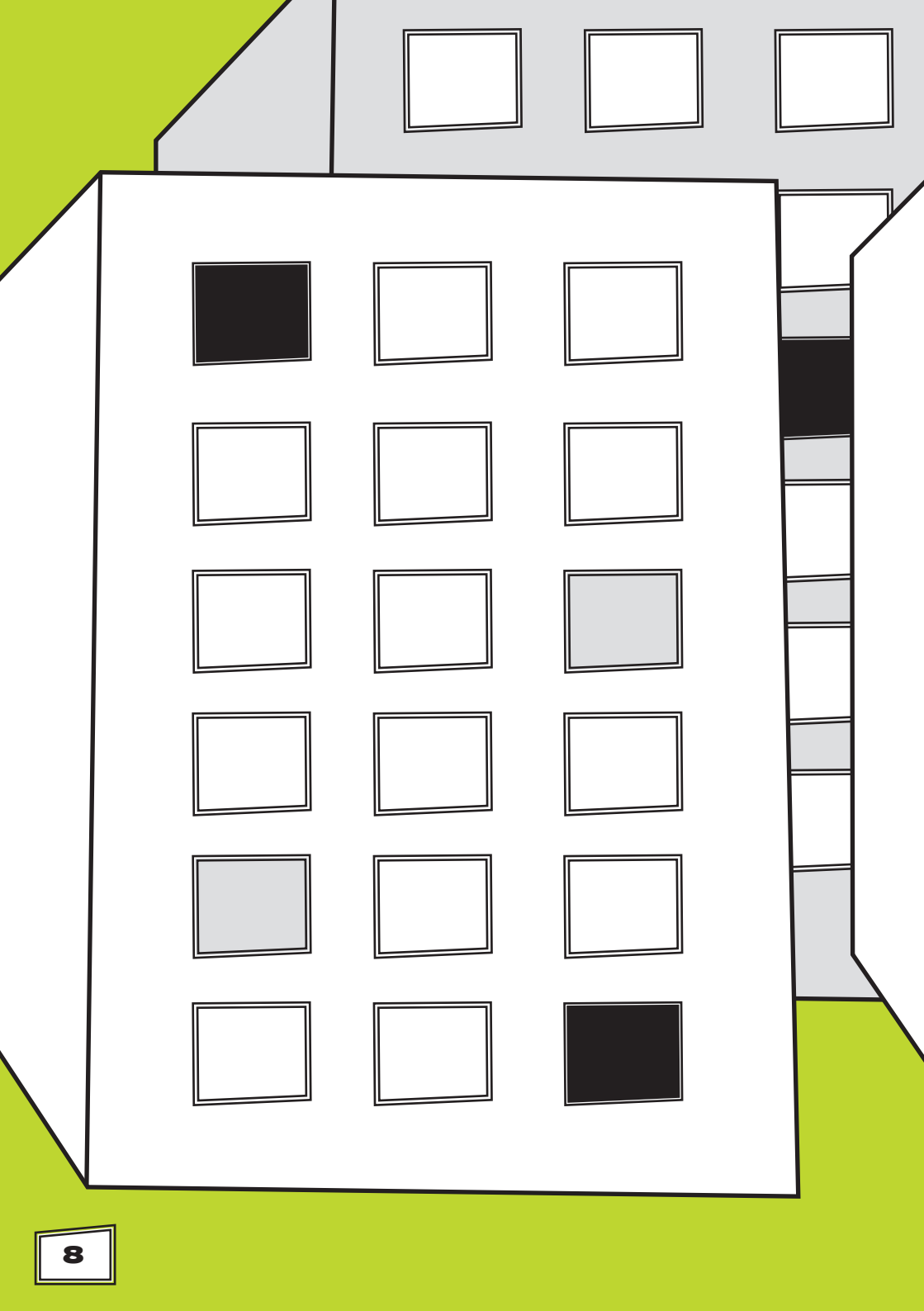
Hbtq? Hbtqi?

RFSL Ungdom är Ungdomsförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter. Förkortningen för gruppen är hbtqi-personer.

Migrationsverket och regeringen använder förkortningen hbtq-personer och inkluderar inte intersexpersoner i deras arbete med hbtq-frågor.¹ Att använda förkortningen hbtqi om deras arbete vore därför missvisande. Av denna anledning och trots att RFSL Ungdom inkluderar intersexpersoner i hbtqi-begreppet kommer förkortningen hbtq att användas.

Med förhoppning om att framtida studier inte behöver inkludera en sådan här text och att intersexperspektivet ska integreras i de rättstillämpande myndigheternas arbete.

¹Intersex är en medicinsk diagnos när en persons kropp inte går att könsbestämma enligt samhällets normer. Det kan bland annat gälla vilka kromosomtyper en person har, nivå av könshormoner eller utseende på könsorgan.

Förord från förbundsstyrelsen

RFSL Ungdoms vision är en värld fylld av kärlek och respekt där alla unga hbtqi-personer är, lever och uttrycker sig som de själva vill. Rätten till asyl är en självklar del i det. Vi har länge arbetat för en human asyllagsstiftning, med att ge stöd till asylsökande hbtqi-ungdomar och för att öka kunskapen om hbtqi-frågor i Migrationsverket och bland politikerna.

I vår vision existerar inte förvar. Att mot sin vilja frihetsberövas utan att ha begått ett brott omöjliggör att vara, leva och uttrycka sig som en själv vill. För hbtqi-personer tillkommer fler risker då samhällets normer och förtryck riskerar att förstärkas i situationer som är omöjliga att ta sig bort från. Så länge förvarsverksamhet bedrivs finns ett behov av att minska riskerna och de negativa konsekvenserna som frihetsberövningen innebär. I den här rapporten hittar du analyser och rekommendationer för skademinimering inom förvarsverksamheten. För ett liv där alla möts med kärlek och respekt.

Jêran Rostam

förbundsordförande RFSL Ungdom

Förord

Newcomers Youth (NCY) är en verksamhet inom RFSU Ungdom som riktar sig till unga hbtq-personer med asylfarehnet. Det övergripande syftet med verksamheten är att stärka målgruppens psykiska och fysiska välmående, arbeta för ökade rättigheter och bedriva politiskt påverkansarbete. Newcomers Youth skapar mötesplatser för hbtq-ungdomar för att bryta känslan av ensamhet som vi vet att många i vår målgrupp går runt och bär på.

Men när vi gick igenom vår verksamhet insåg vi att det saknas aktiviteter för hbtq-ungdomar som sitter i förvar; vår mest utsatta målgrupp. Vi var redan i kontakt med ungdomarna genom den juridiska rådgivningen inom NCY och vi visste att de kände sig ensamma och behövde mycket socialt och juridiskt stöd från community. Så föddes idén om Attention:Detention.

”Man hade inget värde där, man kunde inte räknas som en människa.”

- Amir, 18 år från Afghanistan om tiden i förvar

Våren 2020 har påverkat alla branscher i och med COVID-19 och vår verksamhet är inget undantag. Tanken var att vi skulle starta en besöksverksamhet för hbtq-ungdomar där volontärer, som också är hbtq-personer skulle åka till förvaren och besöka våra medlemmar. Men på grund av COVID-19 tvingades förvaren lägga ned sin besöksverksamhet tills vidare.

Därför har Attention:Detention sett över möjligheten att erbjuda andra former för möten, som videosamtal online eller telefon. En del har varit via vår samverkan med organisationen FARR och deras besöksverksamhet. Vi har även sett över möjligheten att själva erbjuda telefonsamtal via de personer som hösten 2019 har ansökt om att bli volontärer för Attention:Detention. När den här rapporten skrivs är arbetet med att undersöka och etablera alternativa mötesformer pågående, med förhoppningen att kunna erbjuda detta till hbtq-ungdomar på Migrationsverkets förvar.

Denna rapport är ett delmål i projektet Attention:Detention - en studie av situationen för hbtq-ungdomar på förvar.

Om rapporten

Rapporten är uppdelad utifrån två teman kopplat till hbtq-ungdomars situation på förvaren; trygghet och säkerhet respektive bemötande. I slutet av rapporten presenteras slutsatserna av studien tillsammans med ett antal rekommendationer till Migrationsverket gällande hur deras arbete med hbtq kan förbättras utifrån situationen på förvaren.

Dessa teman är utvalda efter erfarenhet av juridiska rådgivningar med medlemmar som sitter i förvar. Dessa ämnen brukar vara de vanligaste som en medlem tar upp eller behöver hjälp och stöd med. I avsnitten Newcomers Youths erfarenheter redogör vi för just verksamhetens erfarenheter från den juridiska rådgivningen och de behov som vi har upplevt att våra medlemmar som sitter i förvar har och framför till oss under rådgivningar.

Berättelserna som presenteras i avsnitten Röster från våra medlemmar är baserat på intervjuer med tre hbtq-ungdomar som har erfarenhet av att sitta i förvar, dessa är även medlemmar i RFSL Ungdom. Ungdomarna har suttit på förvaren i Flen, Gävle samt Märsta.²

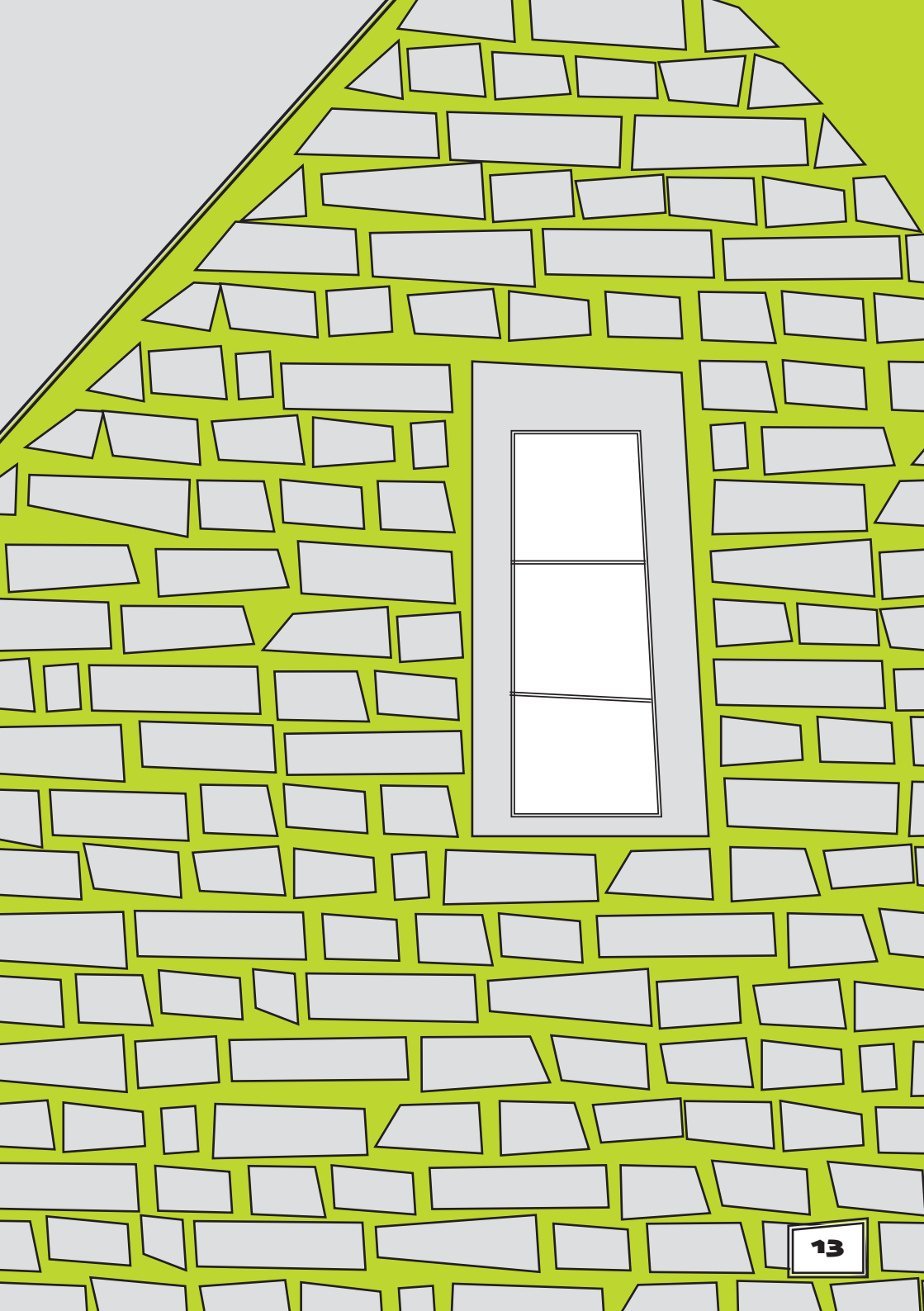
Reza, 22 år från Afghanistan. Tre månader i förvar.

Mohsen, 20 år från Afghanistan. En månad i förvar.

Amir, 18 år från Afghanistan. Två veckor i förvar.

Vi har även intervjuat två representanter från Migrationsverket. Göran Jonsson som är nationell verksamhetsexpert i förvarsfrågor samt Stine Thorklak som arbetar som beslutsfattare på förvaret i Märsta samt har det operativa ansvaret för hbtq-frågor på förvaret i Märsta.

² Ungdomarna heter egentligen något annat.

Q & A

Vad är ett förvar?

En förvarstagen person är frihetsberövad och bor på ett boende som den inte får lämna. Det är Migrationsverket som ansvarar för förvaren. De förvarstagna delar rum med andra alternativt har ett eget rum och det finns gemensamma sällskapsytor. Den som är förvarstagen har i huvudregel rätt att ta emot besök.³ I Sverige finns det 502 förvarsplatser, fördelade på totalt sex förvar.⁴

Vem får tas i förvar?

Migrationsverket eller Polismyndigheten kan ta en person i förvar om en person inte har tillstånd att vistas i Sverige och ska avvisas eller utvisas, om en person sannolikt ska avvisas eller utvisas eller om en persons identitet är oklar och måste utredas. Även barn får tas i förvar, men det sker relativt sällan. Reglerna för vem som får tas i förvar och på vilka grunder står i Utlänningslagen (SFS 2005:716) (UtlL) kap. 10.

³ Såvida besöket inte försvårar förvarets verksamhet. Om det anses nödvändigt av säkerhetsskäl kan beslut tas om övervakat besök. Besök av offentligt biträde får endast övervakas om biträdet själv begär det. 10 kap. 4 § UtlL.

⁴ Förvaren är belägna i Gävle, Stockholm (Märsta), Flen, Göteborg (Kållered), Ljungbyhed och Åstorp.

Vad är en anmälan om verkställighetshinder?

En anmälan om verkställighetshinder är en anmälan till Migrationsverket om att en person inte kan återvända till sitt hemland och att det finns nya omständigheter som inte tidigare avgjorts i asylprocessen. T.ex. när en asylsökande inte tidigare berättat att den är hbtq-person och skulle riskera förföljelse på grund av detta om den återvände till sitt hemland.⁵

Har den som sitter i förvar rätt till juridisk hjälp?

Den som tagits i förvar har rätt till ett offentligt biträde i förvarsfrågan.⁶

Hur länge kan en person få sitta i förvar?

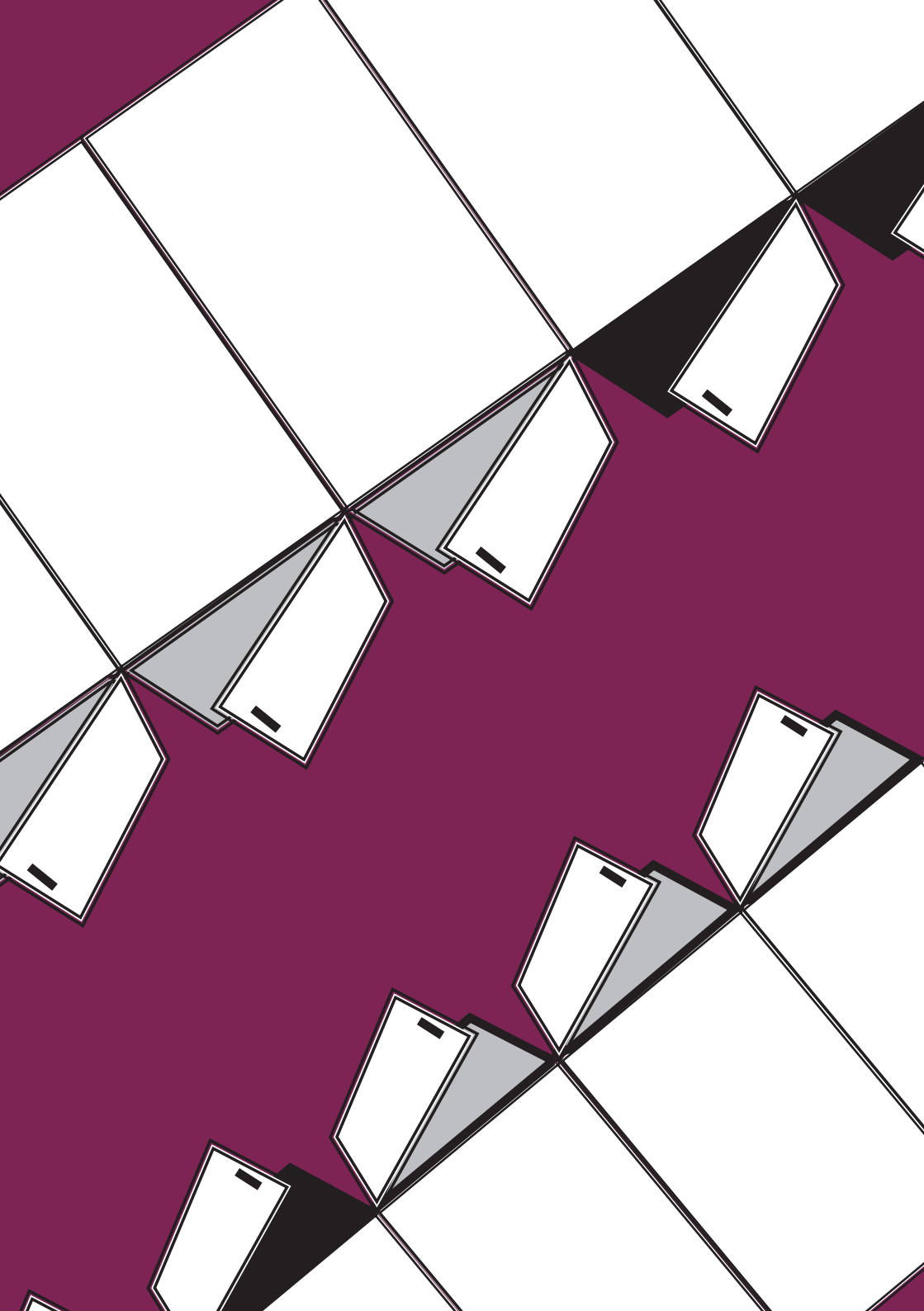
För en person som tas i förvar inom ramen för asylprocessen är den maximala tid en får sitta i förvar 12 månader, men beslutet om förvar förnyas regelbundet.⁷ När det gäller personer som utvisas på grund av brott finns ingen övre gräns i tid. Minderåriga får sitta i förvar i 72 timmar och tiden kan förlängas med ytterligare 72 timmar.⁸

⁵ 12 kap. 18-19 §§ UtL

⁶ 18 kap. 1 § UtL

⁷ 10 kap. 4 § UtL

⁸ 10 kap. 5 § UtL

The image features a solid purple background. In the top-left corner, there are several overlapping white and black geometric shapes, including rectangles and triangles, some with thin black outlines. A similar set of white and black geometric shapes is located in the bottom-left corner. The main text is centered in the upper half of the page.

Hur är situationen för hbtq-ungdomar på Migrationsverkets förvar?

Trygghet och säkerhet

Newcomers Youths erfarenheter

Att alla ska kunna känna sig trygga och säkra är en utmanande uppgift på ett förvar. Syftet med anläggningen är bl.a. att kunna verkställa utvisningsbeslut samt om Migrationsverket misstänker att personen annars kommer att hålla sig undan. De flesta kommer inte att känna sig trygga eller säkra på grund av dessa faktorer. Detta är något som många inom ramen för den juridiska rådgivningen har lyft fram. I denna rapport definieras trygghet och säkerhet genom att en myndighet som frihetsberövar människor har ett ansvar att skydda dessa personer från våld, hot och trakasserier på anläggningen där de är frihetsberövade. Om myndigheten inte lyckas med detta uppdrag är det mycket allvarligt, eftersom personen inte heller har möjlighet att lämna miljön där den blir utsatt för detta.

Trygghet och säkerhet ska vara en självklarhet, men det är det inte alltid för hbtq-personer i förvar. Många inom ramen för den juridiska rådgivningen har vittnat om att de är rädda för att andra personer på förvaret ska få reda på att de är hbtq-personer och att detta är den huvudsakliga oron kopplad till deras egen trygghet och säkerhet.

Röster från våra medlemmar

I intervjuerna av ungdomarna som har erfarenhet av att sitta i förvar frågade vi om de kände sig trygga inne på förvaret. Ingen av de intervjuade uppgav att de hade blivit utsatta för direkt hot eller våld, men att de ändå upplevde känslor av otrygghet.

Reza satt i förvar i tre månader. Han berättar att han kände sig mycket stressad efter att ha berättat om sin sexuella läggning för Migrationsverket genom en anmälan om verkställighetshinder. Han visste att det fanns andra förvarstagna som kände till hans sexuella läggning. Han var rädd för att det var många personer med en religiöst konservativ syn inne på förvaret och hur de skulle behandla honom om de fick reda på att han är hbtq.

Rädslan fanns även för att personalen inte skulle kunna erbjuda honom skydd. Han hade tidigare bevittnat en person som fick akuta hälsoproblem som personalen först hade ignorerat. Om han skulle bli utsatt för våld eller sexuellt övergrepp, var han rädd för att ingen skulle bry sig om honom.

Reza berättar även att han innan anmälan om verkställighetshinder hade bra kontakt med alla i personalen. Men efter att han skickat ett brev till RFSL som personalen var tvungna att godkänna var det två i personalen som ändrade sitt beteende mot honom. Han fick aldrig svar på sitt brev och undrar än idag om det någonsin skickades iväg. Han beskriver det som en ilska. Han sov under dagarna och så fort han såg dessa två bland personalen gick han inte ut ur sitt rum.

Reza tycker att hbtq-personer borde få sitta på mindre avdelningar eller på särskilda avdelningar för hbtq-personer för att kunna känna sig säkra. Det är svårare för personalen att hålla koll på de stora avdelningarna och därmed svårare att garantera hbtq-personers säkerhet.

Mohsen berättar att han försökte hålla sin sexuella läggning hemlig för de övriga förvarstagna. Han satt i förvar i en månad och uppgav att om han hade suttit längre hade det säkert varit mycket jobbigare. Han tycker precis som Reza att det borde finnas ett särskilt förvar eller avdelning för hbtq-personer och att det skulle göra att en kan känna sig tryggare då. Det är stressigt att behöva dölja att en är hbtq-person och det påverkar även ens mentala hälsa, berättar Mohsen. Mohsen berättar även att han inte tycker att det är så stor skillnad på att bo på ett anläggningsboende och att sitta i förvar. Det är fortfarande en relativt isolerad plats, upplevelsen av att leva i en social kontext där det inte känns bekvämt eller tryggt att vara öppen med sin sexuella läggning eller könsidentitet är densamma samt att det finns en stress inför att någon ska få reda på detta.

Mohsen berättar att han skulle våga berätta för personalen och kände att han kunde lita på att de skulle skydda honom om han blev utsatt inne på förvaret. Han hade önskat om att få ett eget rum, men det fanns andra skäl till detta än att han är hbtq-person. Men han berättar att det var skönt att ha ett eget rum och att de även gjorde att han kände sig tryggare och säkrare inne på förvaret tack vare detta.

Även om Amir som var förvarstagen i två veckor, berättade att han var rädd för att folk skulle få reda på hans sexuella läggning. Det handlade om en rädsla för att bli diskriminerad av de övriga förvarstagna men även av personalen. Han sa att det fanns personal som inte hade en bra inställning till hbtq-personer och som han inte kände sig trygg med.

Amir tycker också att hbtq-personer ska få sitta på en speciell avdelning eller ett eget rum om det skulle få dem att känna sig trygga. Men utgångspunkten ska vara att alla ska sitta tillsammans.

Vad säger Migrationsverket?

I våra intervjuer med verksamhetsexperten Göran Jonsson och beslutsfattaren Stine Thorlak har det framkommit att det finns tydliga rutiner för hur personalen ska agera vid s.k avvikande beteende. Avvikande beteende definieras som att en person inte följer reglerna inne på förvaret, är hotfull mot personal eller andra eller direkt våldsam. Stine Thorlak berättar att det finns olika alternativ för hur personens beteende ska hanteras och bemötas. Dessa kan vara:

- Korrigerande samtal, att försöka prata med personen och få den att ändra sitt beteende.
- Att fatta beslut om avskiljning, en form av temporär isolering.
- Att flytta personen till en annan avdelning.
- Att placera personen på häkte.

Göran Jonsson uppger att han inte känner till så många fall där någon av de förvarstagna har blivit utsatt för allvarligt hot eller våld på grund av sexuell läggning eller könsidentitet - men det innebär inte att fallen inte finns. Det är prioriterat att alla på förvaret ska känna sig trygga och säkra, berättar Göran Jonsson. Göran Jonsson identifierar att personalen behöver bli mer kunnig och bättre på att identifiera det psykiska och sexuella våldet.

Det finns inga särskilda hbtq-avdelningar, men på två förvar finns en särskild avdelning för kvinnor och barn, där även hbtq-personer ibland placeras, främst transpersoner. Det ställs inga frågor om en persons sexuella läggning eller könsidentitet vid inskrivning på förvar. Ibland kan det framgå i journalanteckningar eller tjänsteanteckningar, vilka all operativ personal har tillgång till. Det förekommer att personer framför till personalen att de känner sig otrygga eller att de tror att någon misstänker dem för att vara hbtq-personer. Hanteringen av detta sker från fall till fall och är beroende av hur personen själv vill göra.

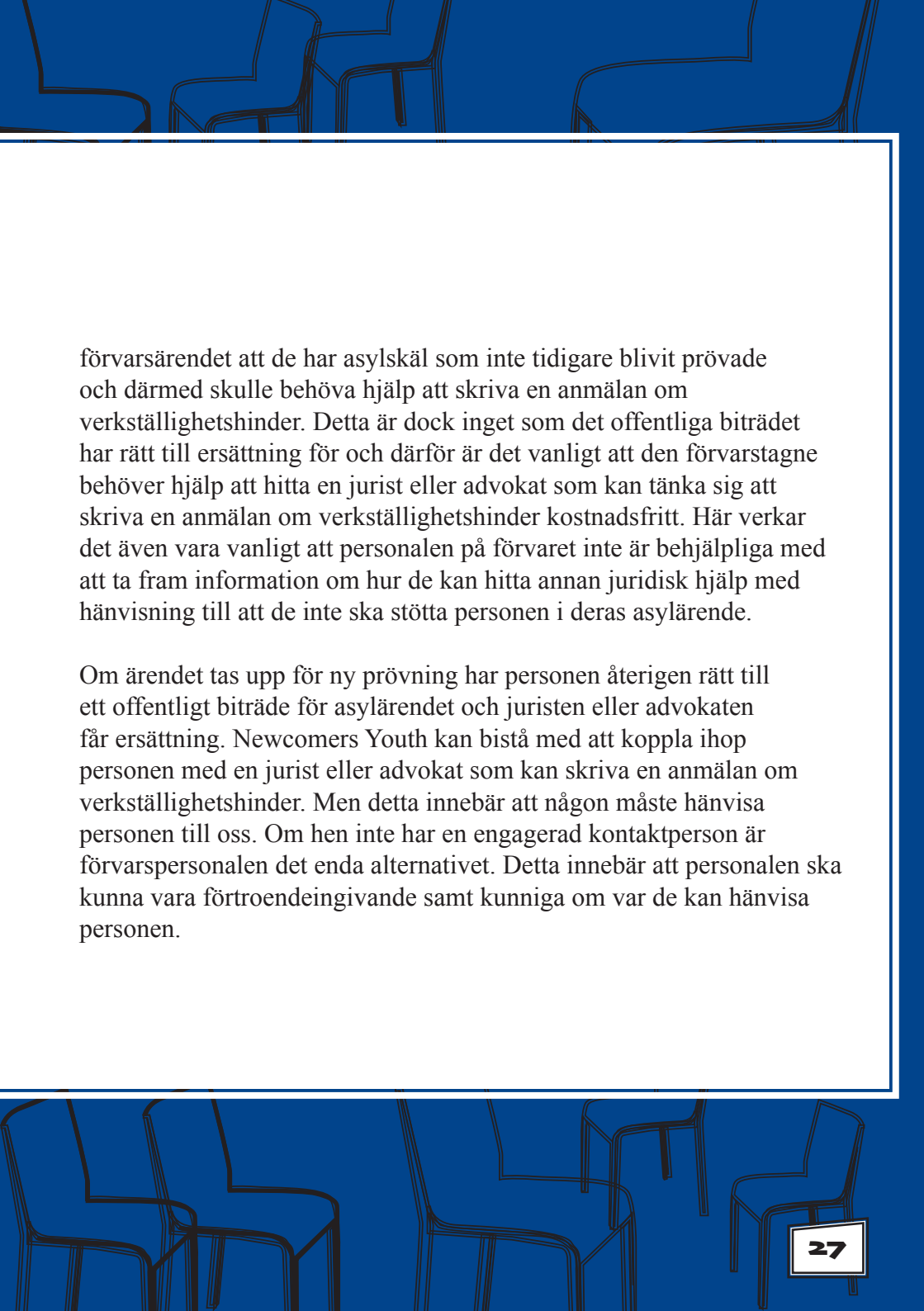
Bemötande

Newcomers Youths erfarenheter

Att alla ska kunna känna sig trygga och säkra är en utmanande uppgift på ett förvar. Syftet med anläggningen är bl.a. att kunna verkställa utvisningsbeslut samt om Migrationsverket misstänker att personen annars kommer att hålla sig undan. De flesta kommer inte att känna sig trygga eller säkra på grund av dessa faktorer. Detta är något som många inom ramen för den juridiska rådgivningen har lyft fram. I denna rapport definieras trygghet och säkerhet genom att en myndighet som frihetsberövar människor har ett ansvar att skydda dessa personer från våld, hot och trakasserier på anläggningen där de är frihetsberövade. Om myndigheten inte lyckas med detta uppdrag är det mycket allvarligt, eftersom personen inte heller har möjlighet att lämna miljön där den blir utsatt för detta.

Trygghet och säkerhet ska vara en självklarhet, men det är det inte alltid för hbtq-personer i förvar. Många inom ramen för den juridiska rådgivningen har vittnat om att de är rädda för att andra personer på förvaret ska få reda på att de är hbtq-personer och att detta är den huvudsakliga oron kopplad till deras egen trygghet och säkerhet.

Som förvarstagen har du rätt till ett offentligt biträde, men endast i förvarsärendet. Många påtalar ändå för deras offentliga biträde i

förvarsärendet att de har asylskäl som inte tidigare blivit prövade och därmed skulle behöva hjälp att skriva en anmälan om verkställighetshinder. Detta är dock inget som det offentliga biträdet har rätt till ersättning för och därför är det vanligt att den förvarstagne behöver hjälp att hitta en jurist eller advokat som kan tänka sig att skriva en anmälan om verkställighetshinder kostnadsfritt. Här verkar det även vara vanligt att personalen på förvaret inte är behjälpliga med att ta fram information om hur de kan hitta annan juridisk hjälp med hänvisning till att de inte ska stötta personen i deras asylärende.

Om ärendet tas upp för ny prövning har personen återigen rätt till ett offentligt biträde för asylärendet och juristen eller advokaten får ersättning. Newcomers Youth kan bistå med att koppla ihop personen med en jurist eller advokat som kan skriva en anmälan om verkställighetshinder. Men detta innebär att någon måste hänvisa personen till oss. Om hen inte har en engagerad kontaktperson är förvarspersonalen det enda alternativet. Detta innebär att personalen ska kunna vara förtroendeingivande samt kunniga om var de kan hänvisa personen.

Röster från våra medlemmar

Reza tycker att personalen borde vara mer kunniga i hbtq-frågor och att det ska vara en utgångspunkt att alla människor ska behandlas lika.

Reza berättar att han hade svårt att få hjälp av personalen under sina tre månader i förvar. I hans fall visste några i personalen om att han var hbtq-person, men det var genom hans advokat som han fick kontakt med RFSL Ungdom. Reza tycker att det borde finnas information om RFSL och RFSL Ungdom inne på förvaret.

Reza tycker att det borde finnas en tillgänglig psykolog på varje förvar. Han tycker också att personalen borde vara informerad och kunnig om hbtq-frågor så att de kan ge information om t.ex. RFSL Ungdoms verksamhet, men även att de ska sätta upp affischer med information om var en kan vända sig om en är hbtq-person, för den som inte vill prata med personalen.

Mohsen satt i förvar i 29 dagar. Han har en positiv bild av personalen och kände att de kunde hjälpa honom att komma i kontakt med hans offentliga biträde. Han berättade att han kunde känna sig trygg med personalen, men det var ingen som kände till hans sexuella läggning.

Amir satt på förvar i två veckor. Hans offentliga biträde i förvarsfrågan hjälpte honom med att skriva en anmälan om verkställighetshinder. Han kände aldrig att han behövde hjälp och stöd från personalen att komma i kontakt med någon eftersom han fick det stödet från sitt offentliga biträde. I intervjun lyfter han fram att han endast satt i förvar i två veckor och att det säkert påverkade hans upplevelse.

Bland personalen var det en eller två stycken som kände till att Amir är hbtq-person. Amir berättar att han inte utsattes för diskriminering eftersom det var knappt någon som kände till hans sexuella läggning. Han berättar att han var rädd för att bli diskriminerad av både personal och av andra förvarstagna om det skulle komma ut att han är hbtq-person. En kunde inte vara säker på om det var bra att de fick veta, en är rädd att utsättas för diskriminering av de som får veta det, berättar han. Han tycker det gäller för personalen också och att personalen borde undervisas i hbtq-frågor.

Vad säger Migrationsverket?

Det finns inga rutiner för vilken typ av information som personalen inne på förvaret kan eller ska vara behjälpliga med att ta fram kopplat till hbtq. Istället är rutinen att det ska antecknas i en tjänsteanteckning om personen som blir inskriven på förvaret har särskilda behov. Det innebär att ibland framkommer det direkt att personen är hbtq och har ett särskilt behov och ibland inte. Vad som utgör ett särskilt behov är t.ex. behov av att bo i ett eget rum på grund av hälsosituation, men det kan också röra riskbedömningar såsom att personer som av andra uppfattas som normbrytande, t.ex. vissa transpersoner, skulle riskera trakasserier om de inte placerades på en avdelning för kvinnor och barn.

Göran Jonsson uppger att det kan vara bra att identifiera behov redan vid ankomstsamtalet när en person skrivs in på förvaret. Som det fungerar idag skiljer det sig mellan de sex olika förvaren i Sverige hur hbtq-frågorna angrips och vilka rutiner som finns. Förvaren har gått från att vara lokalt styrda enheter till att år 2015 bli nationellt samordnade. Det nationella samordningsansvaret skulle dock lämnats över till regionerna den 1 maj 2020, men detta är uppskjutet tills vidare på grund av situationen med coronaviruset.

När det gäller bemötande finns det olika typer av utbildningsinsatser som berör hbtq-frågor och förvaret. Samtliga medarbetare som ska börja arbeta på förvaret ska först genomgå en två veckors grundutbildning där hbtq-frågor berörs. Som nyanställd på Migrationsverket får du även en utbildning i normkritik och likvärdig behandling, vilket berör hbtq-frågor på ett teoretiskt plan.

Det finns även utbildningsinsatser för all förvarspersonal gällande normkritik, där ett delmoment kommer att handla om hbtq-frågor. Än så länge har ett moment kring genus genomförts och ca 800 anställda har utbildats. Utbildningsenheten på förvarskansliet har dessutom genomgått RFSL:s hbtq-certifiering⁹ och tanken är att kunskapen som förvärvats ska genomsyra framtida utbildningar som organiseras från utbildningsenheten. Göran Jonsson berättar även att det finns planer på att utbilda medarbetare från varje förvar i hbtq-frågor inom en snar framtid.

På nästan alla förvar finns även medarbetare i den operativa verksamheten som har extra ansvar för hbtq-frågor och perspektiv. Detta uppdrag är dock inte formaliserat, utan har dykt upp eftersom att det finns ett behov.

Göran Jonsson och Stine Thorlak anser att det vore bra att ha mer samverkan mellan medarbetare med särskilt ansvar för hbtq-frågor. Detta för att skapa likriktning och ge möjlighet att diskutera och tillsammans hitta bra lösningar i den operativa verksamheten - något, som de mer tematiska utbildningarna inte alltid lyckas med.

⁹ RFSLs certifiering är en utbildning samt utvecklingsarbete inklusive verksamhetsanalys som fortlöper under fem månader. Processen resulterar i en handlingsplan för tre år framöver, vilket också är den tiden som hbtq-certifikatet gäller.

RFSL, *hbtq-certifiering*, <https://www.rfsl.se/certifiering-och-utbildning/hbtq-certifiering/> (tillgänglig 2020-04-23)

Slutsatser

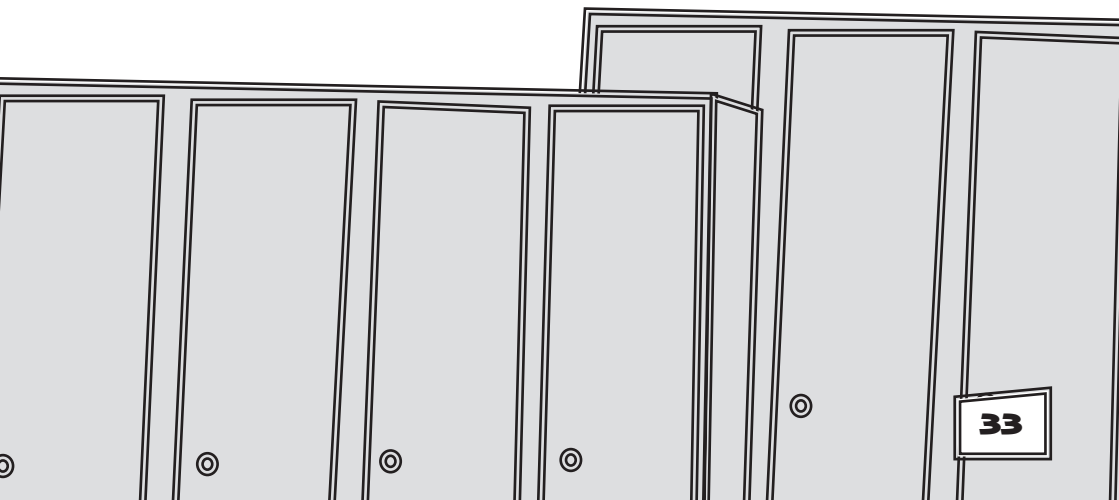
Det finns inte några större kartläggningar gällande situationen för hbtq-personer som sitter i förvar. Det finns dock en medvetenhet från Migrationsverkets sida - i synnerhet efter att myndigheten under 2018 utsågs till en av de hbtq-strategiska myndigheterna av regeringen. De hbtq-strategiska myndigheterna har i uppdrag att främja hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter i sin verksamhet. Detta innebär att Migrationsverket sedan år 2018 har en hbtq-samordnare som ansvarar för internt stöd och organisationsutveckling gällande hbtq-frågor. RFSL Ungdom identifierar en god inställning från Migrationsverkets sida när det gäller ett övergripande arbetet med hbtq-frågor. Dock är många områden eftersatta och har varit nedprioriterade när det gäller hbtq. För denna studie har förvaret varit i fokus.

En myndighet i ständig förändring

År 2015 gick organisationsansvaret för förvaret från lokal nivå till nationell. Fr.o.m. den 1 maj 2020 skulle förvaret organiseras regionalt, men detta har skjutits upp tills vidare på grund av coronaviruset. Trots detta kan det konstateras att myndigheten har och ska omorganiseras i stor grad under en kort period. Härutöver är Migrationsverket en myndighet som i hög grad påverkas av politisk vilja - migrationsområdet är ett politiskt profilområde, både nationellt och internationellt. Det är en myndighet i ständig förändring. Förutom omorganiseringar med korta intervaller så byts även personalen ut på grund av bl.a. budgetförändringar och antalet asylsökande som kommer till Sverige. Slutsaten av denna studie är att antalet omorganiseringar och personalomsättning påverkar hur samordning och etablerandet av fungerande rutiner kring hbtq-frågor fungerar i praktiken.

Samverkan och gemensamma rutiner

I dagsläget finns det ingen formaliserad ansvarspost för hbtq-frågor på förvaren. Detta har dykt upp sporadiskt på vissa förvar eftersom behovet ändå har funnits där. Det har ofta varit fråga om personal som redan är kunniga och insatta i hbtq-frågor och därför har fått ansvar för detta i den operativa verksamheten. Vi anser att rollen uppenbarligen behövs och att den därför bör formaliseras, att personer som innehar rollen ska få ytterligare utbildning och tid för sitt uppdrag. Det är även viktigt att hanteringen samt rutiner som rör hbtq-personer som sitter i förvar är lika, oavsett vilket förvar det gäller. Därför anser vi att det bör skapas en tydligare struktur för hur de olika förvaren samverkar kring dessa frågor. Trots att omorganiseringen innebär att ansvaret nu ligger på de tre regionerna så är det av största vikt att arbetet med att stärka förvarens kompetens kring hbtq inte tappar fart. Detta är sådana åtgärder som påverkar hur de praktiska rutinerna vid inskrivning ser ut. Det behöver komma ut mer information redan vid inskrivningen eller att det finns en tydlig struktur som gör att den som blir inskriven vet hur den kan tillgodogöra sig mer information. Det kan t.ex. ske genom infoblad, affischer men även genom en arbetsmetod där personalen inte har några problem att lyfta hbtq-perspektiv och visar tydligt att de är öppna och förtroendeingivande.

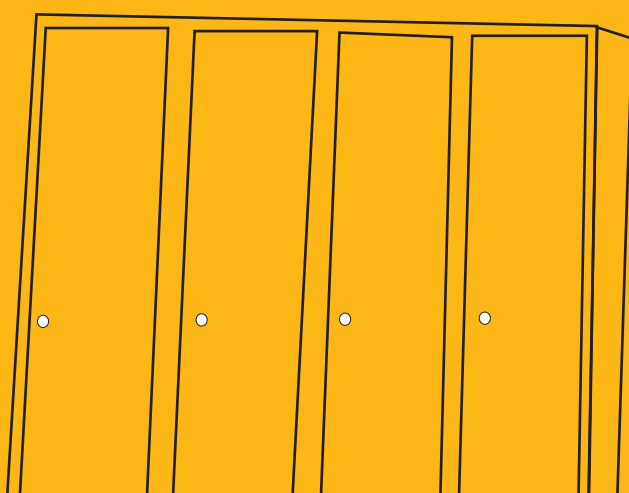
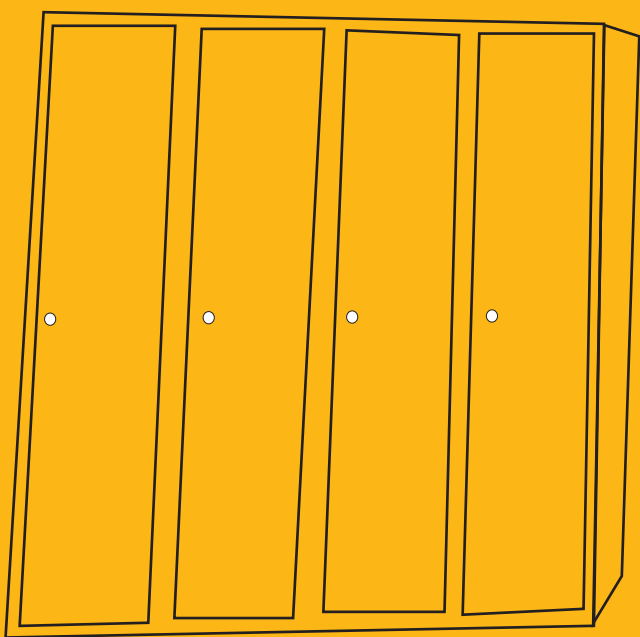

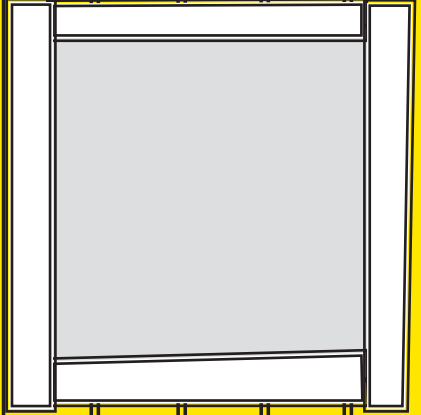
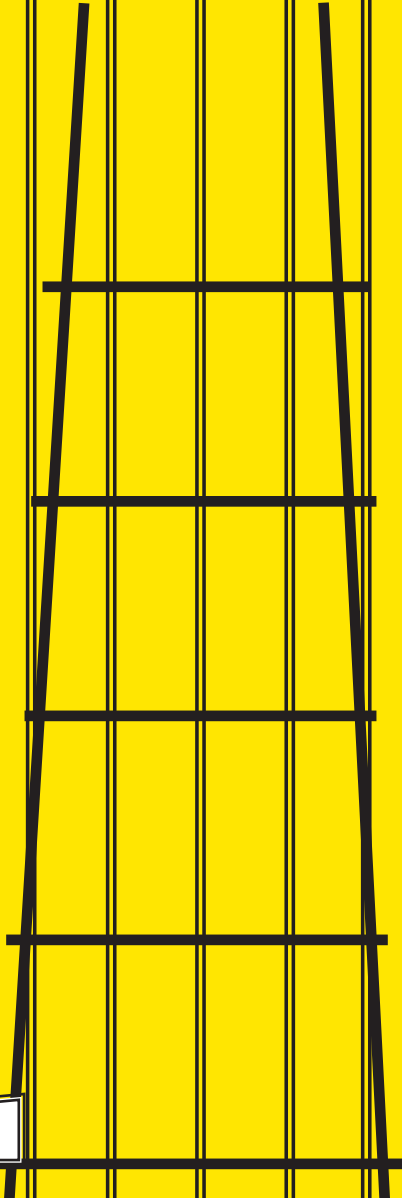
Utbildning för personal

Det finns utbildningsinsatser gällande hbtq, både på nationell, regional och förvarsspecifik nivå. Det finns även planer på fler utbildningar gällande bemötande. Ändå upplever två av de tre medlemmar som vi har intervjuat att personalen behandlar dem annorlunda samt var rädd för att personalen skulle diskriminera dem om det kom fram att de var hbtq-personer. Detta är även något som Göran Jonsson och Stine Thorlak tar upp i sina intervjuer - att det finns ett stort behov av att utbilda personalen i hbtq-frågor. Att utbilda internt kan vara en lösning på hur Migrationsverkets personal ska bemöta hbtq-personer bättre, men det krävs även att utbildningen känns relevant för de som går den och att den är kopplad till den praktiska verkligheten. Vi tror även att fasta rutiner och att få med hbtq-perspektiven regelbundet i det vardagliga arbetet hjälper personalen.

Specifika avdelningar för hbtq-personer

Samtliga tre av de ungdomar som vi har intervjuat förespråkar att det bör finnas specifika avdelningar för hbtq-personer. I dagsläget placeras kvinnor och vissa transpersoner på de särskilda avdelningarna som finns på två av sex förvar. Det skulle även behövas avdelningar där andra hbtq-personer kan placeras. Det är inte nödvändigtvis en bra idé att placera homo- och bisexuella cismän tillsammans med ciskvinnor och transpersoner. Därför kan det vara en idé att ha en ytterligare kategori av avdelning. Eller som på det förvaret där Reza satt - en mindre avdelning där det var lättare för personalen att ha överblick. Detta bör utredas inom ramen för strategiarbetet för hbtq-frågor på Migrationsverket.

Rekommendationer till Migrationsverket

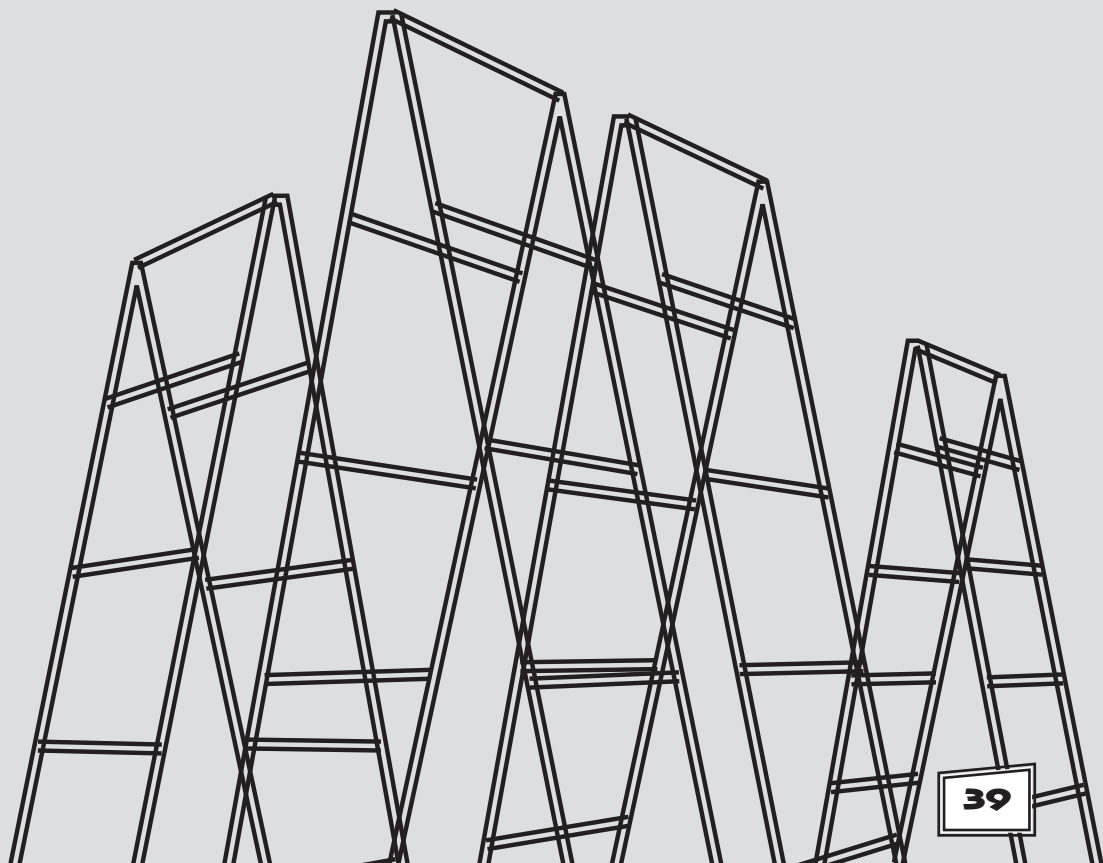
- Inkludera intersexpersoner i arbetet kring hbtq-frågor.
- Formalisera en ansvarsroll för hbtq-frågor som måste finnas på alla förvar. Skapa samverkan mellan förvaren för att arbetet ska bli mer likriktat.
- Skapa tydliga rutiner för att ge information vid inskrivning och för att på ett bättre sätt kunna identifiera behov som är relaterade till en persons sexuella läggning eller könsidentitet.
- Utbilda förvarspersonal regelbundet i hbtq-frågor - men gör utbildningarna mer relevanta för verkligheten i den operativa verksamheten.
- Skapa trygga avdelningar där hbtq-personer kan placeras om de vill eller har behov.

Till dig som möter hbtqi-ungdomar på förvaret

- Behandla hbtqi-personer med samma respekt som andra.
- Gör inga antaganden om en persons sexuella läggning eller könsidentitet.
- Markera om du hör någon fälla en hbtqi-fobisk kommentar.
- Ge information om hbtqi till alla. Du vet inte vem som behöver den.
- Använd det pronomen som en person föredrar när du talar om eller med personen. Fråga om du inte vet eller är osäker.
- Om du känner att du inte har tillräckligt med kunskap - utbilda dig i frågorna!
- Visa att det går att prata om hbtqi med dig. Visa att du inte tycker att det är pinsamt eller fel.
- Hänvisa till Newcomers Youth om du möter en hbtqi-person under 30 år som behöver juridisk rådgivning eller annat typ av stöd.

Till dig som jobbar på förvaret

- Ta tid för att utreda om någon uppger att den känner sig hotad eller obekvämt med en annan förvarstagen och hjälp till att hitta en lösning som känns bra för personen som känner sig hotad eller obekvämt.
- Utred och anmäl till din chef om du ser eller misstänker att någon i personalen betar sig olämpligt mot hbtqi-personer.

LADDA NER

 RFSL Ungdom

Newcomers Youth

HUGO
STENBECKS
STIFTELSE

YOUTH
— 2030

www.newcomers.se

www.rfslungdom.se